

Biblioteca Mundial
de la Poesía
UAEMEX

UAEM

Universidad Autónoma
del Estado de México

Compilación de Obras
José María Heredia

© Universidad Autónoma del Estado de México, 2016 Instituto Literario núm. 100,
colonia Centro, C.P. 50000,
Toluca de Lerdo, Estado de México

El presente texto es un derivado de una obra en dominio público. Recuperado de wikisource:
<https://es.wikisource.org/>

Esta obra está sujeta a una licencia Creative Commons, Atribución 2.5 México (cc by 2.5). Para ver una copia de la licencia visite <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/mx>. Puede ser utilizada con fines educativos, informativos o culturales, siempre que se cite la fuente. Disponible para su acceso abierto en <http://ri.uaemex.mx/>

OMHPOY

ΟΜΗΡΟΥ

Ἀθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Τηλέμαχον. Μνηστήρων εὐωχία

Ἄνδρα μοι ἔνεπτε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα
πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν:
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,
πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὄν κατὰ θυμόν,

Ἄ ἀρνύμενος ἦν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.
ἀλλ' οὐδ' ὥς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ:
αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο,
νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελίοιο
ἦσθιον: αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.

τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἶπε καὶ ἡμῖν.
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἶπὺν ὄλεθρον,
οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν:
τὸν δ' οἷον νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικὸς
νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψὼ δῖα θεάων

έν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
ἀλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἴκόνδε νέεσθαι
εἰς Ἴθάκην, οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων
καὶ μετὰ οἴσι φίλοισι. θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες

νόσφι Ποσειδάωνος: ὁ δ' ἀσπερχῆς μενείαιεν
ἀνπιθέω Ὀδυσῆι πάρος ἦν γαῖαν ἰκέσθαι.
ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
Αἰθίοπας τοὶ διχθὰ δεδαΐαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,
οἱ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος οἱ δ' ἀνιόντος,

ἀνπῶν ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης.
ἔνθ' ὁ γ' ἐτέρπετο δαιπὶ παρήμενος: οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθρόοι ἦσαν.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε:
μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθιοι,

τόν ρ' Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν' Ὀρέσσης:
τοῦ ὁ γ' ἐπιμνησθεὶς ἔπε' ἀθανάτοισι μετηύδα:

«ὦ πόποι, οἷον δὴ νυ θεοὺς βροτοὶ αἰπόωνται:
ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῆσιν ἀτασθαλίησιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν,

ἢ ὡς καὶ νῦν Αἰγισθος ὑπὲρ μόρον Ἀτρεΐδαο
γῆμ' ἄλοχον μνησπῆν, τὸν δ' ἔκτανε νοσπήσαντα,
εἰδῶς αἰπὺν ὄλεθρον, ἐπεὶ πρό οἱ εἶπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες, εὐσκοπὸν ἀργεῖφόντην,
μήτ' αὐτὸν κτείνειν μήτε μνάσθαι ἄκοιν·

ὦ ἐκ γὰρ Ὀρέσταιο τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο,
ὀππότη' ἂν ἠβήσῃ τε καὶ ἦς ἰμείρεται αἴης.
ὥς ἔφαθ' Ἑρμείας, ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέπισεν.»
τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:

«ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
καὶ λίην κεῖνός γε ἐοικόπι κεῖται ὀλέθρῳ:
ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅπῃς τοιαυτὰ γε ῥέζοι:
ἀλλὰ μοι ἀμφ' Ὀδυσῆι δαΐφροني δαίεται ἦτορ,
δυσμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄππο πῆματα πᾶσχει

νήσω ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης.
νήσος δενδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει,
Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅς τε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
μακράς, αἱ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.

τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει,
αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἰμυλίοισι λόγοισιν
θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται: αὐτὰρ Ὀδυσσεύς,
ἴεμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
ἦς γαίης, θανέειν ἱμείρεται. οὐδέ νυ σοί περ

ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε. οὐ νύ τ' Ὀδυσσεύς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;»
πὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς:»
«τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων.

πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
ὅς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, περὶ δ' ἱρὰ θεοῖσιν

ἀθανάτοισιν ἔδωκε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν;
ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήροχος ἀσκελὲς αἰεὶ
Κύκλωπτος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν.

ἀντίθεον Πολύφημον, ὃου κράτος ἐστὶ μέγιστον
πᾶσιν Κυκλώπεσσι: Θόωσα δέ μιν τέκε νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ ἀλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων

οὗ τι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἶδε περιφραζώμεθα πάντες
νόστον, ὅπως ἔλθῃσι: Ποσειδάων δὲ μεθήσει
ὃν χόλον: οὐ μὲν γὰρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων
ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν οἶος.»

τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
«ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
νοστήσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε,
Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα διάκτορον ἀργεῖφόντην

νήσον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
νύμφη εὐπλοκάμῳ εἴπη νημερτέα βουλήν,
νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται:
αὐτὰρ ἐγὼν Ἴθάκηνδ' ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
μᾶλλον ἐποτρύνω καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θεῖω,

εἰς ἀγορὴν καλέσαντα κάρη κομόωντας Ἄχαιοὺς
πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἳ τέ οἱ αἰεὶ
μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι καὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς.
πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἡμαθόεντα
νόστον πειυσόμενον πατρὸς φίλου, ἦν που ἀκούσῃ,

ἦδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχησιν.»

ὥς εἶποῦσ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρὴν
ἦδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο:
εἴλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὄξει χαλκῶ,

βριθὺ μέγα σπιβαρόν, τῷ δάμνησι σίχας ἀνδρῶν
ἡρώων, τοῖσιν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.

βῆ δὲ κατ' Οὐλύμπιοιο καρῆνων αἴξασα,
στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ ἐπὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
οὐδοῦ ἐπ' αὐλείου: παλάμη δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,

εἰδομένη ξείνῳ, Ταφίων ἡγήτορι Μέντη.
εὔρε δ' ἄρα μνηστήρας ἀγήνορας. οἱ μὲν ἔπειτα
πεσσοῖσι προπάραιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον
ἦμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὐς ἔκτανον αὐτοί:
κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὄτρηροὶ θεράπροντες

οἱ μὲν οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
οἱ δ' αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
νίζον καὶ πρόπιθεν, τοὶ δὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.
πὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἶδε Τηλέμαχος θεοειδῆς,
ἦστο γὰρ ἐν μνηστήρσι φίλον τεπημένος ἦτορ,

ὁσσόμενος πατέρ ἔσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, εἴ ποθεν ἔλθων
μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θείη,
πιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
τὰ φρονέων, μνηστήρσι μεθήμενος, εἴσιδ' Ἀθήνην.
βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο, νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ

ξεῖνον δητὰ θύρησιν ἐφεστάμεν: ἐγγύθι δὲ στὰς
χεῖρ' ἔλε δεξιτερὴν καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα:
«χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι φιλήσεται: αὐτὰρ ἔπειτα
δείπνου πασσάμενος μυθήσεται ὄπεό σε χρή.»

«ὡς εἰπὼν ἠγεῖθ', ἡ δ' ἔσπετο Παλλὰς Ἀθήνη.
οἱ δ' ὅτε δὴ ῥ' ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
ἔγχος μὲν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν
δουροδόκης ἔντοσθεν ἐυξόου, ἔνθα περ ἄλλα
ἔγχε' Ὀδυσσεύς ταλασίφρονος ἴστατο πολλά,

αὐτὴν δ' ἔς θρόνον εἶσεν ἄγων, ὑπὸ λίτα πετάσσας,
καλὸν δαιδάλεον: ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
πὰρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
μνηστήρων, μὴ ξεῖνος ἀνηθείς ὀρυμαγδῶ
δείπνω ἀδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθῶν,

ἦδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιοχόμενοιο ἔροιτο.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόω ἐπέχευε φέρουσα

καλῆ χρυσεΐη, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι: παρὰ δὲ ξεσπὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῆτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,

εἶδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων:
δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
παντοίων, παρὰ δὲ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα:
κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπώχετο οἰνοχοεύων.
ἔς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες. οἱ μὲν ἔπειτα

ἐξεΐης ἔζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,
τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
σῆτον δὲ δμῶαί παρενήνεον ἐν κανέοισιν,
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
οἱ δ' ἐπ' ὄνειάθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο
μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμῆλει,
μολπή τ' ὀρχηστὺς τε: τὰ γὰρ τ' ἀναθήματα δαιπός:
κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν
Φημίω, ὅς ῥ' ἦειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκη.

ἦ τοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀεΐδειν.
αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
ἄγχι σχῶν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοῖαθ' οἱ ἄλλοι:
«ξεῖνε φίλ', ἦ καὶ μοι νεμεσήσεται ὅπι κεν εἴπω;
τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδή,

ῥεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσι,
ἄνερως, οὗ δὴ που λεύκ' ὅστέα πύθεται ὄμβρω
κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἶν ἄλι κῦμα κυλίνδει.
εἰ κεῖνόν γ' Ἰθάκηνδε ἰδοῖατο νοσπήσαντα,
πάντες κ' ἄρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι

ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.

νῦν δ' ὁ μὲν ὡς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμῖν
θαλπωρή, εἴ πέρ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
φῆσιν ἐλεύσεσθαι: τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἦμαρ.
ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον:

τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἦδὲ τοκῆες;
ὄπποίης τ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο: πῶς δέ σε ναῦται

ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; πίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
οὐ μὲν γὰρ τί σε πεζὸν οἴομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐπήτυμον, ὄφρ' ἐὺ εἰδῶ,

ἥε νέον μεθέπεις ἧ καὶ πατρῷός ἐσσι
ξεῖνος, ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κείνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.»
τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
«τοιγὰρ ἐγὼ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.

Μέντης Ἀγχιάλιο δαΐφρονος εὐχομαι εἶναι
υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
νῦν δ' ὤδε ξὺν νηὶ κατήλυθον ἠδ' ἐτάροισιν
πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἄλλοθρούς
ἀνθρώπους,
ἔς Τεμέσῃν μετὰ χαλκόν, ἄγω δ' αἶθωνα σίδηρον.

νηῦς δέ μοι ἦδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,
ἐν λιμένι Ῥεῖθρῳ ὑπὸ Νηίῳ ὑλήεντι.
ξεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρῷοι εὐχόμεθ' εἶναι
ἔξ ἀρχῆς, εἴ πέρ τε γέροντ' εἴρηαι ἐπελθὼν

Λαέρτην ἦρωα, τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε

ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πῆματα πάσχειν
γρηὶ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἧ οἱ βρωσὶν τε πόσιν τε
παρπιθεῖ, εὔτ' ἄν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβησιν
ἐρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.

νῦν δ' ἦλθον: δὴ γάρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι,

σὸν πατέρ': ἀλλά νυ τόν γε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.

οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
ἀλλ' ἐπὶ που ζωὸς κατερύκεται εὐρεί πόντῳ
νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν
ἄγριοι, οἳ που κεῖνον ἐρुकανόωσ' ἀέκοντα.

αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ

ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ ὡς τελέεσθαι οἴω,

οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδῶς.

οὔ τοι ἐπὶ δηρὸν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης

ἔσσεται, οὐδ' εἴ πέρ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχησιν:

φράσσεται ὡς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.

ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος πάϊς εἰς Ὀδυσῆος.
αἰνῶς μὲν κεφαλὴν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
κείνῳ, ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισιν,

πρὶν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἔβαν κοίλης ἐνὶ νηυσίν·
ἐκ τοῦ δ' οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον οὔτ' ἔμ' ἐκεῖνος.»
πὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:
«τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.

μήτηρ μὲν τέ μέ φησι τοῦ ἔμμεναι, αὐτὰρ ἐγὼ γε
οὐκ οἶδ': οὐ γὰρ πῶ πῖς ἐὼν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
ὥς δὴ ἐγὼ γ' ὄφελον μάκαρός νύ τευ ἔμμεναι υἱὸς
ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἐοῖς ἔπι γῆρας ἔετμε.
νῦν δ' ὃς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,

τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι, ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεεῖνεις.»
τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:
«οὐ μὲν τοι γενεὴν γε θεοὶ νώνυμνον ὀπίσσω
θῆκαν, ἐπεὶ σέ γε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.

ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον:

τίς δαίς, τίς δὲ ὄμιλος ὄδ' ἔπλετο; πίπτε δέ σε χρεώ;
εἰλαπίνη ἢ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν:
ὥς τέ μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσι
δαίνυσθαι κατὰ δῶμα. νεμεσσήσαιτό κεν ἀνήρ
αἴσχεα πόλλ' ὀρόων, ὅς τις πινυτός γε μετέλθοι.»

πὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:
«ξεῖν', ἐπεὶ ἄρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρειαι ἠδὲ μεταλλᾶς,
μέλλεν μὲν ποτε οἶκος ὄδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
ἔμμεναι, ὄφρ' ἔπι κείνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν:
νῦν δ' ἐτέρως ἐβόλοντο θεοὶ κακὰ μηπίωντες,

οἱ κεῖνον μὲν αἴστον ἐποίησαν περὶ πάντων
ἀνθρώπων, ἐπεὶ οὐ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην,
εἰ μετὰ οἷς ἐτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
ἢ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπτεισεν.
τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,

ἠδὲ κε καὶ ᾧ παιδί μέγα κλέος ἦρατ' ὀπίσσω.

νῦν δέ μιν ἀκλειῶς ἄρπυιαι ἀνηρείψαντο:

οἶχετ' αἴστος ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
κάλλιπεν. οὐδέ τι κείνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
οἶον, ἐπεὶ νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.

ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
ἢ δ' ὅσσοι κραναὴν Ἴθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
ἢ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερόν γάμον οὔτε τελευτὴν

ποιῆσαι δύναται: τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
οἶκον ἐμόν: τάχα δὴ με διαρραίσουσι καὶ αὐτόν.»
τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προσηύδα Παλλὰς Ἀθήνη:
«ὦ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποικομένου Ὀδυσῆος
δεύῃ, ὃ κε μνηστήρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.

εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσι
σταίη, ἔχων πήληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
τοῖος ἐὼν οἶόν μιν ἐγὼ τὰ πρώτ' ἐνόησα
οἶκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπτόμενόν τε,

ἔξ Ἐφύρης ἀνίοντα παρ' Ἴλου Μερμερίδαο—

ὥχεται γὰρ καὶ κείσε θοῆς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεύς
φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἶη
ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ' ὁ μὲν οὐ οἱ
δῶκεν, ἐπεὶ ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἔοντας,
ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς--

τοῖος ἔων μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
ἀλλ' ἦ τοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ἦ κεν νοσθήσας ἀποπίσεται, ἦε καὶ οὐκί,
οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα,

ὄππως κε μνηστήρας ἀπώσεται ἐκ μεγάροιο.
εἰ δ' ἄγε νῦν ξυνίει καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων·
αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοὺς
μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπὶ μάρτυροι ἔστων.
μνηστήρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι,

μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
ἄψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο:
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.
σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἶ κε πίθηαι:

νῆ' ἄρσας ἐρέτησιν ἐείκοσιν, ἥ τις ἀρίστη,
ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
ἦν τις τοι εἶπησι βροτῶν, ἥ ὅσσαν ἀκούσης
ἐκ Διός, ἥ τε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισι.
πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθὲ καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον,

κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον:
ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιπῶνων.
εἰ μὲν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσης,
ἦ τ' ἂν τρυχόμενός περ ἔπι τλαίης ἐνιαυτόν:
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσης μηδ' ἔτ' ἐόντος,

νοσθήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
σῆμά τέ οἱ χεῦαι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεῖξαι
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.

αὐτὰρ ἐπὶν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξης,
φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν

ὄππως κε μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσι
κτείνης ἢ ἐ δόλω ἢ ἀμφιδόν: οὐδέ τί σε χρὴ
νηπιᾶας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι πηλίκος ἐσσι.
ἢ οὐκ αἴεις οἶον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέσθης
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,

Αἴγισθον δολόμηπιν, ὃ οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα;
καὶ σύ, φίλος, μάλα γάρ σ' ὀρώω καλὸν τε μέγαν τε,
ἄλκιμος ἔσσο', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων ἐὺ εἴπη.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη
ἠδ' ἐτάρους, οἳ πού με μάλ' ἀσχαλώσι μένοντες:

σοὶ δ' αὐτῷ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων.»
πὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:
«ξεῖν', ἦ τοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
ὥς τε πατὴρ ᾧ παιδί, καὶ οὐ ποτε λήσομαι αὐτῶν.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,

ὄφρα λοεσσάμενός τε τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίης, χαίρων ἐνὶ θυμῷ,
πιμῆεν, μάλα καλόν, ὃ τοι κειμήλιον ἔσται
ἐξ ἔμευ, οἷα φίλοι ξεῖνοι ξεῖνοισι διδοῦσι.»
τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη:

«μή μ' ἔπι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο.
δῶρον δ' ὅπι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγη,
αὔψις ἀνερχομένῳ δόμεναι οἴκόνδε φέρεσθαι,
καὶ μάλα καλὸν ἐλών: σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.»
ἡ μὲν ἄρ' ὡς εἶποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,

ὄρνις δ' ὡς ἀνόπαια διέπτατο: τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ
θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἐ πατρὸς
μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν. ὁ δὲ φρεσὶν ἦσι νοήσας
θάμβησεν κατὰ θυμόν: οἴσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
αὐτίκα δὲ μνηστήρας ἐπώχετο ἰσόθεος φῶς.

τοῖσι δ' αἰοιδὸς ἄειδε περικλυτός, οἱ δὲ σιωπῇ
ἦατ' ἀκούοντες: ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε
λυγρόν, ὃν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.

τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν
κούρη Ἴκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια:

κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσετο οἷο δόμοιο,
οὐκ οἶη, ἅμα τῆ γε καὶ ἀμφίπολοι δὺ' ἔποντο.
ἢ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο διὰ γυναικῶν,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα:

ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἐκάτερθε παρέστη.
δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα θεῖον ἀοιδόν:
«Φήμε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκῆρια οἶδας,
ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί:
τῶν ἔν γε σφιν ἄειδε παρήμενος, οἱ δὲ σιωπῆ

οἶνον πινόντων: ταύτης δ' ἀποπαύε' ἀοιδῆς
λυγρῆς, ἣ τέ μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
τείρει, ἐπεὶ με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω μεμνημένη αἰεὶ,
ἄνδρός, τοῦ κλέος εὐρύ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον
Ἄργος.»

πὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:
«μῆτερ ἐμή, τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδὸν
τέρπειν ὄππῃ οἱ νόσος ὄρνυται; οὐ νύ τ' ἀοιδοὶ
αἴποι, ἀλλὰ ποθι Ζεὺς αἴπος, ὅς τε δίδωσιν
ἀνδράσιν ἀλφησπῆσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἐκάστω.

τούτῳ δ' οὐ νέμεσις Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν:
πὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,
ἢ τις ἀκούοντεςσι νεωτάτῃ ἀμφιπέληται.
σοὶ δ' ἐπιπολμάτῳ κραδίη καὶ θυμὸς ἀκούειν:
οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ

ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι: μῦθος δ' ἀνδρεςσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί: τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.»

ἢ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει:
παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.

ἔς δ' ὑπερῶ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ
κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἤδ' ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.

μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκίοεντα,
πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων:
«μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς

ἔστω, ἐπεὶ τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
τοιοῦδ' οἶος ὃδ' ἐστί, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδῆν.
ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κίοντες
πάντες, ἴν' ὕμιν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποείπω,
ἐξιέναι μεγάρων: ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαΐτας,

ὕμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
εἰ δ' ὕμιν δοκέει τόδε λωίτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἐνὸς βίοτον νήπιον ὀλέσθαι,
κείρετ': ἐγὼ δὲ θεοῦς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῶσι παλίνπια ἔργα γενέσθαι:

νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.»
«ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὁδὰξ ἐν χεῖλεσι φύντες
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
τὸν δ' αὖτ' Ἀνίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός:
«Τηλέμαχ', ἧ μάλα δὴ σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ

ὑψαγόρην τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν:
μὴ σέ γ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
ποιήσειεν, ὃ τοι γενεῆ πατρῴϊόν ἐσπιν.»
τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα:
«Ἀνίνο', ἧ καί μοι νεμεσήσεται ὅππῃ κεν εἴπω;
καὶ κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι Διός γε διδόντος ἀρέσθαι.
ἧ φῆς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
οὐ μὲν γάρ πῃ κακὸν βασιλευέμεν: αἴψά τέ οἱ δῶ
ἀφνειὸν πέλεται καὶ πμῆστερος αὐτός.
ἀλλ' ἧ τοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι

πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί,
τῶν κέν πῃ τόδ' ἔχησιν, ἐπεὶ θάνε Διὸς Ὀδυσσεύς:
αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο

καὶ δμῶν, οὓς μοι ληίσσατο δῖος Ὀδυσσεύς.»
τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάϊς ἀντίον ἠΐδα:

«Τηλέμαχ', ἦ τοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ὅς τις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν:
κῆματα δ' αὐτὸς ἔχοις καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.
μὴ γὰρ ὁ γ' ἔλθοι ἀνὴρ ὅς τις σ' ἀέκοντα βίηφιν
κῆματ' ἀπορραΐσει, Ἰθάκης ἔπι ναιετοώσης.

ἀλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνιο ἐρέσθαι,
ὀππότεν οὗτος ἀνὴρ, ποιῆς δ' ἐξ εὐχεται εἶναι
γαίης, ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα.
ἠέ πιν' ἀγγελίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
ἦ ἔδον αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἰκάνει;

οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἶχεται, οὐδ' ὑπέμεινε
γνώμενα: οὐ μὲν γάρ τι κακῶ εἰς ὧππα ἐώκει.»
τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:
«Εὐρύμαχ', ἦ τοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο:
οὔτ' οὔν ἀγγελίῃ ἔπι πείθομαι, εἴ ποθεν ἔλθοι,

οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἦν πινὰ μήτηρ
ἐς μέγαρον καλέσσασα θεοπρόπτον ἐξερέηται.
ξεῖνος δ' οὔτος ἐμὸς πατρῷος ἐκ Τάφου ἐστίν,
Μέντης δ' Ἀγχιάλιοιο δαΐφρονος εὐχεται εἶναι
υἴος, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.»

ὥς φάτο Τηλέμαχος, φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
οἱ δ' εἰς ὄρχηστὺν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
τρεψάμενοι τέρποντο, μένον δ' ἐπὶ ἔσπερον ἐλθεῖν.
τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἔσπερος ἦλθε:
δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἴκόνδε ἕκαστος.

Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
ὕψηλός δέδμητο περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνήν πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων.
τῷ δ' ἄρ' ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κεδνὰ ἰδυῖα
Εὐρύκλει', Ὀππος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο,

πῆν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἐοῖσιν
πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐεικοσάβοια δ' ἔδωκεν,
ἴσα δὲ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν,

εὐνή δ' οὐ ποτ' ἔμικτο, χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός:
ἢ οἱ ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καί ἐ μάλιστα

δμῳάων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυθὸν ἐόντα.

ῶιξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο,
ἔζετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυε χιτῶνα:
καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.
ἢ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,

πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖσι λέχεσσι
βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, θύρην δ' ἐπέρυσσε κορώνη
ἀργυρέη, ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσσεν ἰμάντι.
ἔνθ' ὄ γε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἶδς ἀώτῳ,
βούλευε φρεσὶν ἦσιν ὁδὸν πῆν πέφραδ' Ἀθήνη.

Ἰθακησίων ἐκκλησία. Τηλεμάχου ἀποδημία

ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,

ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
ῶρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνήφιν Ὀδυσσεύος φίλος υἱὸς
εἵματα ἐσσάμενος, περὶ δὲ ξίφος ὄξυ θέτ' ὤμῳ,

ποσσί δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἄβῃ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο θεῶ ἑναλίγκιος ἄνην.
αἶψα δὲ κηρύκεσσι λιγυφθόγοισι κέλευσε
κηρύσσειν ἀγορήνδε κάρη κομόωντας Ἀχαιοῦς.
οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὤκα.
αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἤγερθεν ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο,
βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν, παλάμη δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύω κύνες ἀργοὶ ἔποντο.
θεσπεσίην δ' ἄρα τῷ γε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη.
τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θεεῦντο:
ἔζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ, εἶξαν δὲ γέροντες.

τοῖσι δ' ἔπειθ' ἦρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν,
ὃς δὴ γήραι' κυφὸς ἔην καὶ μυρία ἦδη.
καὶ γὰρ τοῦ φίλος υἱὸς ἅμ' ἀντιθέω Ὀδυσῆϊ
Ἴλιον εἰς εὐπῶλον ἔβη κοίλης ἐνὶ νηυσίν,
Ἄνιφος αἰχμητῆς: τὸν δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ
ἐν σπητῇ γλαφυρῷ, πύματον δ' ὠπλίσσατο δόρπον.
τρεῖς δὲ οἱ ἄλλοι ἔσαν, καὶ ὁ μὲν μνηστήρσιν ὀμίλει,
Εὐρύνομος, δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώια ἔργα.
ἀλλ' οὐδ' ὡς τοῦ λήθετ' ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.

τοῦ ὃ γε δάκρυ χέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε:
«κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἴθακήσιοι, ὅπι κεν εἴπω:
οὔτε ποθ' ἡμετέρη ἀγορὴ γένετ' οὔτε θόωκος
ἔξ οὔ Ὀδυσσεὺς δῖος ἔβη κοίλης ἐνὶ νηυσί.
νῦν δὲ τίς ὤδ' ἤγειρε; τίνα χρειῶ τόσον ἴκει
ἢ ἐ νέων ἀνδρῶν ἢ οἱ προγενέστεροί εἰσιν;
ἢ ἐ πν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο,
ἢν χ' ἡμῖν σάφα εἴποι, ὅτε πρότερός γε πύθοιο;
ἢ ἐ πὶ δῆμιον ἄλλο πιφαύσκεται ἢ δ' ἀγορεύει;
ἔσθλός μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος. εἴθε οἱ αὐτῶ
Ζεὺς ἀγαθὸν τελέσειεν, ὅπι φρεσὶν ἦσι μενοινᾶ.»
ἠὼς φάτο, χαῖρε δὲ φήμη Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
οὐδ' ἄρ' ἔπι δὴν ἦστο, μενοίνησεν δ' ἀγορεύειν,
στῆ δὲ μέση ἀγορῆ: σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ
κῆρυξ Πεισῆνωρ πεπνυμένα μῆδεα εἰδώς.

Κι ἡ Αυγὴ σα φάνη ἡ πουρνογέννητη καὶ ροδοδαχτυλάτη,
ἀπὸ τῆν κλίνη ο γιος πετάχτηκε καὶ νύθη τοῦ Ὀδυσσέα'
μετὰ ἀπ' τοὺς ὠμούς γύρω ἐκρέμασε τὸ κοφτερό σπαθί τοῦ
καὶ πέρασε πανώρια σάνταλα στ' ἀστραφτερά τοῦ πόδια,
κι ἔτσι κινούσε ἀπὸ τῆν κάμαρα, θεός θαρρεῖς στῆν ὄψη.

Βγαίνοντας όξω τους βροντόφωνους γοργά προστάζει κράχτες
σε συντυχιά τους μακρομάλληδες Αργίτες να καλέσουν.
Κι ως φώναζαν αυτοί, μαζώχτηκε το πλήθος με βιασύνη.
Κι αφού οι θιακοί μονοσυνάχτηκαν κι όλοι μαζί βρέθηκαν,
κινάει κι αυτός στη μάζωξη, χαλκό φουντώνοντας κοντάρι,
όχι μονάχος' δυο γοργόποδα σκυλιά τον ακλουθούσαν
κι ως η Αθηνά με χάρη αθάνατη τον περεχούσε ακέριο,
ο κόσμος γύρα τον καμάρωνε, καθώς περνούσε ομπρός του,
κι όλοι οι γερόντοι του αναμέριζαν, στο πατρικό να κάτσει
θρονί' κι ο Αιγύππιος ο πολέμαρχος, που ήξερε μύρια ο νους του
κι είχε σκεβρώσει απ' τα γεράματα, το λόγο εκίνα πρώτος.
Με του Οδυσσέα του ισόθεου τ' άρμενα τα βαθουλά ένας γιος του
είχε διαβεί στην καλοφόραδη την Τροία πριν τόσα χρόνια,
τρανές κοντοφομάχος, ο Άνιφος' μα ο Κύκλωπας τον είχε
σκοτώσει στη σπηλιά του ο ανήμερος για το στερνό του δείπνο.
Τρεις είχε γιους ακόμα' πήγαινε με τους μνηστήρες ο ένας,
ο Ευρύνομος, κι οι δυο τα χτήματα τα πατρικά αφεντεύαν.
Μα εκείνον δεν τον ξέχναε κι άπαυτα χτυπιόταν και θρηνούσε.
Γι' αυτόν και τώρα δάκρυα χύνοντας μιλούσε αναμεσό τους:
«Βάλετε αφτί, Θιακοί, στα λόγια μου κι ό,τι σας πω γρικόατε'
βουλή ούτε μια φορά δεν χάναμε και σύναξη από τότε

που ο ισόθεος Οδυσσέας εμίσειπε στα βαθουλά καράβια.

Μα τώρα ποιος εδώ μας σύναξε; ποιόν βρήκε ανάγκη τόση;

Να 'ναι άντρας τάχα από τους νιούτσικους για από τους πιο γερόντους;

Τάχα μην του 'ρθε ξάφνου μήνυμα πως διαγυρνά ο στρατός μας, κι ως το 'μαθε από μας πρωύτερα, να μας το πει γυρεύει;

Μη γι' άλλο κάτι, την κοινότη μας που αγγίζει, θα μιλήσει;

Μα άρχοντας θα 'ναι λέω — καλότυχος! Μακάρι ο Δίας να δώσει να του 'βγει σε καλό το που 'βαλε και μελετάει στα φρένα!»

Είπε, και χάρηκε ο Τηλέμαχος για τον καλό το λόγο,

και πια δεν κάθουνταν, τον έπιασε να τους μιλήσει πόθος'

στης μάζωξης τη μέση εστάθηκε, κι ως του 'βαλε στο χέρι

ραβδί ο διαλάλης ο Πεισήνορας ο πολυμυαλωμένος,

πιο πρώτα γύρισε στο γέροντα και τέτοια λόγια του 'πε:

ὦπρῶτον ἔπειτα γέροντα καθαπτόμενος προσέειπεν:

«ὦ γέρον, οὐχ ἕκας οὔτος ἀνὴρ, τάχα δ' εἴσεια αὐτός,

ὃς λαὸν ἤγειρα: μάλιστα δέ μ' ἄλγος ἰκάνει.

οὔτε πν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυον ἐρχομένοιο,

ἦν χ' ὑμῖν σάφα εἶπω, ὅτε πρότερός γε πυθοίμην,

οὔτε τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκομαι οὐδ' ἀγορεύω,

ἀλλ' ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος, ὃ μοι κακὰ ἔμπεσεν οἴκῳ
δοιά: τὸ μὲν πατέρ' ἐσθλὸν ἀπώλεσα, ὅς ποτ' ἐν ὑμῖν
τοῖσδεσσιν βασίλευε, πατήρ δ' ὡς ἥπιος ἦεν:
νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μείζον, ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα
πάγχυ διαρραΐσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει.
μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον οὐκ ἐθελούση,
τῶν ἀνδρῶν φίλοι υἴες, οἳ ἐνθάδε γ' εἰσὶν ἄριστοι,
οἳ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι νέεσθαι
Ἴκαρίου, ὡς κ' αὐτὸς ἐδνώσαιτο θυγάτρα,
δοίῃ δ' ὧ κ' ἐθέλοι καὶ οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι:
οἳ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι ἤματα πάντα,
βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄϊς καὶ πίνοντας αἴγας
εἰλαπινάζουσιν πίνουσί τε αἶθοπα οἶνον
μασιδίως: τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται. οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρῆν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.
ἡμεῖς δ' οὐ νύ τι τοῖσι ἀμυνέμεν: ἦ καὶ ἔπειτα
λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκῆν.
ἦ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμις γε παρεῖη.
οὐ γὰρ ἔτ' ἀνσχετὰ ἔργα τετεύχεται, οὐδ' ἔτι καλῶς
οἶκος ἐμὸς διόλωλε. νεμεσσήθητε καὶ αὐτοί,
ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους,

οἱ περιναιετάουσι: θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν,
μή τι μεταστρέψωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα.
λίσσομαι ἡμὲν Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἠδὲ Θέμιστος,
ἢ τ' ἀνδρῶν ἀγορᾶς ἡμὲν λυεῖ ἠδὲ καθίζει:
σχέσθε, φίλοι, καί μ' οἷον ἐάσατε πένθει λυγρῶ
τείρεσθ', εἰ μή πού τι πατήρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς
δυσμενέων κάκ' ἔρεξεν ἐυκνήμιδας Ἀχαιοὺς,
τῶν μ' ἀποπνύμενοι κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες,
τούτους ὀτρύνοντες. ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἶη
ὑμέας ἐσθέμεναι κειμήλιά τε πρόβασίν τε.
εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ πίσις εἶη:
τόφρα γὰρ ἄν κατὰ ἄστυ ποπιπυσοίμεθα μύθῳ
χρήματ' ἀπαιίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη:
νῦν δέ μοι ἀπρήκτους ὀδύνας ἐμβάλλετε θυμῶ.»
ὥς φάτο χωόμενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίη
δάκρυ' ἀναπρήσας: οἶκτος δ' ἔλε λαὸν ἅπαντα.
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν, οὐδέ τις ἔπλη
Τηλέμαχον μύθοισιν ἀμείψασθαι χαλεποῖσιν:
«εν εἶναι ἀλάργα! Αμέσως, γέροντα, τον που ζητάς θα μάθεις'
εγώ εἶμαι το λαό που σύναξα, βαρύς καημός με ζώνει.
Ὅχι, δε μου ἴρθε ξάφνου μήνυμα πως διαγυρνά ο στρατός μας,

κι ως το 'μαθα από σας πρωύτερα, να σας το πω γυρεύω'
μήτε και γι' άλλο, την κοινότη μας που αγγίζει, θα μιλήσω.
Εγώ έχω ανάγκη, που μου πλάκωσαν οι συφορές στο στίπι
διπλές' η μια είναι που τον κύρη μου τον αντρειανό έχω χάσει,
που εδώ σας κυβερνούσε κάποτε κι ήταν γλυκός σαν κύρης.
Μα τώρα μου 'ρθε μια τρανότερη πολύ, να μου ρημάξει
το στίπι ολάκερο κι ολότελα το βιος μου ν' αφανίσει.
Έχουν μαθές ριχτεί στη μάνα μου μνηστήρες άθελα της
οι γιοι γονιών, που εδώ στον τόπο μας οι πιο τρανοί λογιούνται.
Ωστόσο τρέμουν στου πατέρα της το αρχονικό να πάνε,
στου Ικάρου, αυτός στη θυγατέρα του προικιά πολλά να δώσει
αντρεύοντας τη με όποιον βούλεται κι αρέσει και στην ίδια.
Κάλλιο 'χουν να περνούν τις μέρες τους στο στίπι το δικό μας
τ' αρνιά μας σφάζοντας, τα βόδια 'μας και τις παχιές μας γίδες,
χαροκοπώντας, το φλογόμαυρο ξοδιάζοντας κρασί μας,
ανέγνοιοι' κι όλα εδώ ασωτευούνται, κι άντρας κανείς δεν είναι,
ως ο Οδυσσέας, από το στίπι μας το χαλασμό να διώξει.
Εμείς και πως ν' ανιπαλέψουμε, που αμέσως θα φάνουμε
του λυπημού, μαζί κι ακάτεχοι στην τέχνη του πολέμου;
Δύναμη αν είχα, θα δοκίμαζα να βγω ν' ανιπαλέψω,
π είναι οι δουλειές αυτές αβάσταχτες, και ντροπιασμένα σβήνει

το αρχοντικό μας. Όμως θα 'πρεπε και σεις ν' αγαναχτείτε
και τους γειτόνους σας να ντρέπεστε, που ζουν ολόγυρα σας'
κι ακόμα των θεών την όργητα να τρέμετε;, μην τύχει
για σας κι αλλάξουν γνώμη, από θυμό για τις δουλειές ετούτες.
Στου Ολύμπιου Δία, σης Θέμης τ' όνομα, που το λαό μαζώνει
και πάλι τον σκολνα απ' τη σύναξη, στα πόδια σας προσπέφτω,
μονάχο, φίλοι, παρατάτε με να λιώνω στον καημό μου!
Ξον αν ο κύρης μου ο αρχοντόγεννος τους αντρειανούς Αργίτες
οχτρεύη και κακά τους έκανε χρόνια παλιά, και τώρα
και σεις απ' όχτηρα μου κάνετε κακό με τη σειρά σας,
σ' αυτούς εδώ κουράγιο δίνοντας. Θα προτιμούσα ωστόσο
όλοι οι Θιακοί και τα κοπάδια μου να τρώτε και το βιος μου'
μια μέρα, εσείς αν μου τα τρώγατε, κι η πλερωμή θα 'ρχόταν
στο κάστρο μέσα ολούθε θα 'τρεχα το βιος ζητώντας πίσω
με παρακάλια, ωσόπου κάποτε να τα γυρίσετε όλα.
Μα τώρα πόνους ανημπόρετους μου ανάβετε στα σήθη!»
Αυτά είπε με θυμό, κι ως πέταξε στο χώμα το ραβδί του
και ξέσπασε σε θρήνους, το λαό τον πήρεν η συμπόνια.
Οι άλλοι βουβοί απόμεναν όλοι τους και δεν το αποδυνάστη
κανείς με λόγια στον Τηλέμαχο πικρά ν' αντιμιλήσει'
Άνίνους δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπε:

«Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες
ἡμέας αἰσχύνων: ἐθέλοις δέ κε μῶμον ἀνάψαι.
σοὶ δ' οὐ πὶ μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἵπιοί εἰσιν,
ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἣ τοι πέρα κέρδεα οἶδεν.
ἦδη γὰρ τρίτον ἐστὶν ἔτος, τάχα δ' εἴσι τέταρτον,
ἐξ οὗ ἀτέμβει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
πάντας μὲν ῥ' ἔλπει καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἐκάστω
ἀγγελίας προῖεῖσα, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
ἣ δὲ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξε:
σησαμένη μέγαν ἰστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινε,
λεπτὸν καὶ περίμετρον: ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπε:
«κοῦροι ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
μῖμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὃ κε φᾶρος
ἐκτελέσω, μὴ μοι μεταμῶνια νήματ' ὄληται,
Λαέρτη ἦρωι ταφήιον, εἰς ὅτε κέν μιν
μοῖρ' ὀλοὴ καθέλησι τανηλεγέος θανάτιοιο,
μὴ τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσῆσῃ.
αἶ κεν ἄτερ σπείρου κεῖται πολλὰ κτεατίσσας'.
«ὡς ἔφαθ', ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπετείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ἔνθα καὶ ἡματὴ μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἰστόν,

νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπεὶ δαΐδας παραθεῖπο.
ὥς τρίετες μὲν ἔληθε δόλω καὶ ἔπειθεν Ἀχαιοῦς:
ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος καὶ ἐπήλυθον ὤραι,
καὶ τότε δὴ τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ἦδη,
καὶ πὴν γ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἰστόν.
ὥς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε καὶ οὐκ ἐθέλουσ' ὑπ' ἀνάγκης:
σοὶ δ' ὤδε μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἴν' εἰδῆς
αὐτὸς σῶ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί:
μητέρα σὴν ἀπόπεμψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
τῷ ὄτεώ τε πατῆρ κέλεται καὶ ἀνδάνει αὐτῆ.
εἰ δ' ἔτ' ἀνιῆσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν,
τὰ φρονέουσ' ἀνὰ θυμόν, ὃ οἱ πέρι δῶκεν Ἀθήνη
ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα καὶ φρένας ἐσθλὰς
κέρδεά θ', οἷ' οὐ πῶ πιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν,
τάων αἰ πάρος ἦσαν εὐπλοκαμίδες Ἀχαιαί,
Τυρῶ τ' Ἀλκμήνη τε εὐστέφανός τε Μυκῆνη:
τάων οὐ τις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπτεῖη
ἦδη: ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναΐσιμον οὐκ ἐνόησε.
τόφρα γὰρ οὖν βίοτόν τε τεὸν καὶ κήματ' ἔδονται,
ὄφρα κε κείνη τοῦτον ἔχη νόον, ὄν πινά οἱ νῦν
ἐν σπήθεσσι πιθεῖσι θεοί. μέγα μὲν κλέος αὐτῆ

ποιεῖτ', αὐτὰρ σοί γε ποθὴν πολέος βίοτιο.

ἡμεῖς δ' οὐτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν οὔτε πη ἄλλη,

ο Αντίνοος μοναχά ανημίλησε και τέτοια του αποκρίθη:

«Τηλέμαχε γλωσσά κι απόκοτε, πὶ λόγια αὐτά που κρένεις;

να μας ντροπιάσεις θες κι απάνω μας να ρίξεις κατηγορία;

Οι Αργίτες, οι μνηστήρες, μάθε το, δεν είναι αυτοί που φταίνε,

μονάχα η μάνα σου, που πλήθυνε την πονηριά στο νου της.

Παν τώρα χρόνια τρία, και γρήγορα στα τέσσερα θα μπουμε,

κι όλο μας τρώει καιρό πλανεύοντας στα στήθη την καρδιά μας.

Ελπίδες δίνει αλήθεια σε όλους μας, και σ' έναν έναν τάζει

και τον πλανεύει με μηνύματα, μα ο νους της άλλα κλώθει.

Κι αυτός ο δόλος ο άλλος που 'βαλε στα φρένα της μια μέρα!

Τρανό αργαλειό στο ανώι της έστησε και κίνησε να υφάνει

πανί μακρύ πολύ, φιλόκλωστο, κι αυτά μας είπε τότε:

„ Εσεῖς οι νιοι που με γυρεύετε, μια κι ο Οδυσσέας εχάθη,

για καρτεράτε με, κι ας βιάζεστε για γάμο, να τελέψω

καν το διασίδι αυτό, τα νήματα να μη μου παν χαμένα.

Του αρχοντικού Λαέρτη σάβανο το φπάνω, για την ώρα

που θα τον πάρει ο ανήλεος θάνατος κι η ασβολωμένη μοίρα'

να μη βρεθεί στον κόσμο Αργίπσσα μαζί μου να τα βάλει,

τάχα πως κοίτεται ασαβάνωτος, κι ας είχε τόσα πλούτη."
Έτσι μας μίλησε, κι η πέρφανη καρδιά μας τ' αποδέχτη.
Κι αλήθεια όλη τη μέρα δούλευε το ατέλειωτο πανί της,
και πάλε ολονυχτίς το ξύφαινε στο φως δαδίων που άναβαν.
Τρεις χρόνους κράτησεν ο δόλος της πλανεύοντας μας όλους'
όμως στους τέσσερεις, σαν κύλησαν πάλι οι εποχές του χρόνου,
τότε μια σκλάβα της που τα 'ξερε μας τα μολόγησε όλα,
και την επιάσαμε που ξύφαινε το στραφτερό πανί της'
κι έτσι άθελα της το αποτέλειωσε, σφιγμένη απ' την ανάγκη.
Άκουσε τώρα ποιάν απόκριση σου δίνουν οι μνηστήρες,
κι εσύ να την κατέχεις, κι όλοι τους οι Αργίτες να την ξέρουν:
Στείλε τη μάνα σου στον κύρη της και σπρώξε τη να πάρει
όποιον εκείνος θέλει γι' άντρα της κι αρέσει και στην ίδια.
Μα αν κι άλλο λέει καιρό των Αχαιών τους γιους να βασανίζει
κι ο νους της είναι σε ό,τι απλόχερα της χάρισε η Παλλάδα,
να 'χει μυαλό, δουλειές πανέμορφες γυναικείες να κατέχει
και πονηριές, που δεν ακούσαμε καμιά γυναίκα ως τώρα,
καμιά κι' απ' τις παλιές ωριόμαλλες Αργίπισσες πως είχε,
μηδέ η Μυκίγη η ομορφοστέφανη μηδέ η Τυρώ κι η Αλκμήνη —
απ' όλες τούτες δεν την έφτανε καμιά την Πηνελόπη
στην εξυπνάδα. Μα δε λόγιασε σωστά μονάχα ετούτο:

Τόσον καιρό θα σου αφανίζουμε και βιος και πλούτη κι όλα,
όσο σ' αυτή τη γνώμη ασάλευτη κι εκείνη θα κραπέται,
που έβαλαν οι θεοί στο στήθος της. Στον κόσμο τ' όνομά της
ακούγεται έτσι, ωστόσο χάνονται και τα δικά σου πλούτη.
Κανείς μας δε θα πάει στα χήματα κι ουδέ κι αλλού, ως την ώρα
πρίν γ' αυτήν γήμασθαι Άχαιῶν ᾧ κ' έθέλησι.»
τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:

«Ἄνινο', οὐ πως ἔστι δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι
ἢ μ' ἔτεχ', ἢ μ' ἔθρεψε: πατήρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης,
ζῶει ὃ γ' ἦ τέθνηκε: κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν
Ἴκαρίῳ, αἶ κ' αὐτὸς ἐκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.
ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων
δώσει, ἐπεὶ μήτηρ συγερὰς ἀρήσεται ἔρινυς
οἴκου ἀπερχομένη: νέμεσις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων
ἔσσειται: ὡς οὐ τοῦτον ἐγὼ ποτε μῦθον ἐνίψω.
ὑμέτερος δ' εἰ μὲν θυμὸς νεμεσίζεται αὐτῶν,
ἔξιπέ μοι μεγάρων, ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαΐτας
ὑμὰ κήματ' ἔδοντες ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωίτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἐνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσθαι,

κείρετ': ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῶσι παλίνπτα ἔργα γενέσθαι.
νήπιοιό κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.»
«ὡς φάτο Τηλέμαχος, τῷ δ' αἰετῷ εὐρύοπτα Ζεὺς
ὑπόθεν ἐκ κορυφῆς ὄρεος προέηκε πέτεσθαι.
τῷ δ' ἕως μὲν ῥ' ἐπέτοντο μετὰ πνοιῆς ἀνέμοιο
πλησίω ἀλλήλοισι ππαινομένω ππερύγεσσιν:

ἀλλ' ὅτε δὴ μέσσην ἀγορὴν πολύφημον ἰκέσθην,
ἔνθ' ἐπιδινθέντε πναξάσθην ππερὰ πκυκνά,
ἔς δ' ἰδέτην πάντων κεφαλᾶς, ὅσσοι δ' ὄλεθρον:
δρυπαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειᾶς ἀμφί τε δειρᾶς
δεξιῷ ἤϊξαν διὰ τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.
θάμβησαν δ' ὄρνιθας, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν:
ῶρμησαν δ' ἀνὰ θυμὸν ἅ περ τελέεσθαι ἔμελλον.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρωσ Ἀλιθέρης
Μαστορίδης: ὁ γὰρ οἶος ὀμηλικίην ἐκέκαστο
ὄρνιθας γνῶναι καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι:
ὁ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε:
«κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἴθακήσιοι, ὅππ κεν εἴπω:
μνηστῆρσιν δὲ μάλιστα ππφαισκόμενος τάδε εἴρω:

τοῖσιν γὰρ μέγα πῆμα κυλίνδεται: οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
δὴν ἀπάνευθε φίλων ὤν ἔσσεται, ἀλλὰ που ἤδη
ἐγγὺς ἐὼν τοῖσδεσσι φόνον καὶ κῆρα φυτεύει
πάντεσσιν: πολέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται,
οἷ νεμόμεσθ' Ἰθάκην ἐυδείελον. ἀλλὰ πολὺ πρὶν
φραζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν: οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
παυέσθων: καὶ γὰρ σφιν ἄφαρ τόδε λῳίον ἐσπιν.
που απ' τους Αργίτες ένα η μάνα σου θα πάρει, αυτόν που
θέλει.»

Κι ο γνωστικός γυρνά Τηλέμαχος κι απηλογιά του δίνει:
«Αντίνοε, στανικῶς δε γίνεται να διώξω από το σπῆπι
την που με γέννησε, με ανάστησε' κι ο κύρης μου στα ξένα
για ζει για πέθανε' κι είναι άσκημο του Ικάρου να πλερώσω
πολλά, τη μάνα μου αν με θέλημα δικό μου στείλω πίσω.
Κι όχι μονάχα απ' τον πατέρα της — κι από θεό θα πάθω:
διωγμένη από το σπῆπι η μάνα μου τις Ερινύες θα κράξει
τις φοβερές, να πέσουν πάνω μου' θ' ακούσω κι απ' τον κόσμο
λόγια βαριά, γι' αυτό απ' το στόμα μου δε βγαίνει λόγος τέτοιος!
Κι ατοί σας όμως αν συχύζεστε γι' αυτά που εδώ γίνονται,
το αρχοντικό μου αφήστε, φύγετε, γνοιαστείτε γι' άλλες τάβλες,
και συναλλάζοντας τα σπῆπια σας από το βιος σας τρώτε!

Ξον πιο συφερπικό αν το κρίνετε πως είναι και πιο δίκιο
το βιος ν' αφανιστεί αζεπλέρωτο μονάχα ενός ανθρώπου.
Χαλάτε το! Μα τους αθάνατους θεούς εγώ θα κράξω,
αν δώσει ο Δίας να πάρω εγδίκηση για τις δουλειές ετούτες,
να βρείτε μέσα εδώ το θάνατο χωρίς ξεπλερωμή μου.»
Αυτά τους έλεγε ο Τηλέμαχος, κι ο Δίας ο βροντολάλος
δουο αίτους για χάρη του απ' ακρόκορφο βουνού ψηλάθε αφήκε,
για λίγην ώρα που φτερούγιζαν με τις πνοές του ανέμου
ο ένας κοντά στον άλλο, απλώνοντας ορθάνοιχτες φτερούγες.
Μα μόλις σπης πολύβουης σύναξης τη μέση έφτασαν, πήραν
να κόβουν γύρους από πάνω τους φτεροκοπώντας, κι όλων
τις κεφαλές ψηλάθε ακράγγιζαν κι άγριο χαμό μηνούσαν.
Κι ως με τα νύχια συναλλήλως τους λαιμούς, σαγόνια έσκισαν,
δεξιά τράβηξαν, πίσω αφήνοντας τα σπίπα και το κάστρο.
Κι εκείνοι τα όρνια με τα μάτια τους σαν είδανε, σαστίσαν
και μέσα τους ψυχανεμίζονταν τα μέλλονταν να γενούν.
Πήρε ο Αλιθέρσης τότε ο γέροντας το λόγο, του Μαστόρου
ο γιος, που κάλλιο απ' όλους κάτεχε τους συνομήλικους του
τα όρνια πι δείχνουν και ξεδιάλυνε και τα σημάδια τ' άλλα.
Και τότε μίλησε καλόγνωμος κι αναμεσό τους είπτε:
«Βάλετε αφπί, Θιακοί, στα λόγια μου κι ό,τι σας πω γρικόατε,

για τους μνηστήρες όμως πλιότερο τα λέω τα λόγια τούτα'
κακό μεγάλο καταπάνω τους πλακώνει, κι ούτε θα 'ναι
καιρό ο Οδυσσεάς πολύ απ' τους φίλους του μακριά' μπορεί και
τώρα

να 'ναι κοντά, για τούτους θάνατο και χαλασμό κλωσώντας —
όλους' μα κι άλλοι λέω θα πάθουμε πολλοί κακό μεγάλο,
απ' όσους ζούμε μες στην ξέφαντην Ιθάκη' μα ας γνοιαστούμε
τούτους πιο πριν ν' ανακρατήσουμε, και τούτοι ατοί τους όμως
να κρατηθούν πι άλλο δε βρίσκεται καλύτερο να κάνουν.

ού γάρ άπειρητος μαντεύομαι, άλλ' έυ είδώς:

και γάρ κείνω φημι τελευτηθῆναι ἅπαντα,

ώς οί έμυθεόμην, ὅτε Ἴλιον είσανέβαινον

Ἄργεῖοι, μετὰ δέ σφιν ἔβη πολύμηπις Ὀδυσσεύς.

φήν κακὰ πολλὰ παθόντ', ὀλέσαντ' ἄπο πάντας

εταίρους,

ἄγνωστον πάντεσσιν ἔεικοστῷ ἔνιαυτῷ

οἴκαδ' ἔλεύσεσθαι: τὰ δέ δῆ νῦν πάντα τελείται.»

τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος Πολύβου πάις ἀντίον ηὔδα:

«ῶ γέρον, εί δ' ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν

οἴκαδ' ἰών, μή πού τι κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω:

ταῦτα δ' ἔγῳ σέο πολλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι.

ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγᾶς ἡελίοιο
φοιῶσ', οὐδέ τε πάντες ἐναίσιοι: αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ῶλετο πῆλ', ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν ἐκείνῳ
ῶφελος. οὐκ ἂν τόσσα θεοπροπέων ἀγόρευες,
οὐδέ κε Τηλέμαχον κεχολωμένον ᾧδ' ἀνιείης,
σῶ οἴκῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἶ κε πόρησιν.
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται:
αἶ κε νεώτερον ἄνδρα παλαιά τε πολλὰ τε εἰδῶς
παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐποτρύνῃς χαλεπαίνειν,
αὐτῷ μὲν οἱ πρῶτον ἀνηρέστερον ἔσται,
πρῆξαι δ' ἔμπης οὐ πὶ δυνήσεται εἵνεκα τῶνδε:
σοὶ δέ, γέρον, θωῆν ἐπιθήσομεν, ἦν κ' ἐνὶ θυμῷ
πίνων ἀσχάλλῃς: χαλεπὸν δέ τοι ἔσσεται ἄλγος.
Τηλεμάχῳ δ' ἐν πᾶσιν ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτός:
μητέρα ἦν ἐς πατρός ἀνωγέτω ἀπρονέεσθαι:
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.
οὐ γὰρ πρὶν παύσεσθαι οἴομαι υἴας Ἀχαιῶν
μνηστύος ἀργαλέης, ἐπεὶ οὐ πνα δείδιμεν ἔμπης,
οὔτ' οὔν Τηλέμαχον μάλα περ πολύμυθον ἐόντα,
οὔτε θεοπροπίης ἐμπαζόμεθ', ἦν σύ, γεραῖέ,

μυθῆαι ἀκράαντον, ἀπεχθάνεαι δ' ἔπι μᾶλλον.

χρήματα δ' αὖτε κακῶς βεβρώσεται, οὐδέ ποτ' ἴσα

ἔσσεται, ὄφρα κεν ἦ γε διατρίβησιν Ἀχαιοὺς

ὄν γάμον: ἡμεῖς δ' αὖ ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα

εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν, οὐδὲ μετ' ἄλλας

ἐρχόμεθ', ἃς ἐπεικῆς ὀπιούμεεν ἐσπὶν ἐκάστω.»

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:

«Εὐρύμαχ' ἠδὲ καὶ ἄλλοι, ὅσοι μνηστήρες ἀγαυοί,

ταῦτα μὲν οὐχ ὑμέας ἔπι λίσσομαι οὐδ' ἀγορεύω:

ἤδη γὰρ τὰ ἴσασι θεοὶ καὶ πάντες Ἀχαιοί.

ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἐταίρους,

οἳ κέ μοι ἔνθα καὶ ἔνθα διαπρήσσωσι κέλευθον.

Μάντης δεν είμαι εγώ αδοκίμαστος, κι αυτά καλά τα ξέρω'

λέω και για κείνον πως τα λόγια μου σωστά ως την άκρη εβγήκαν,

καθώς του τα 'χα πεί, σαν έφευγαν οι Αργίτες για την Τροία,

κι αναμεσό τους κι ο πολύβουλος κινούσεν Οδυσσέας.

Κακά πολλά θα πάθει, του 'λεγα, και τους συντρόφους όλους

θα χάσει, και θα στρέψει στίπι του στα είκοσι χρόνια απάνω

και δε θα τον γνωρίσει ουτ' ένας μας. Τώρα τελεύουν όλα.»

Κι ο Ευρύμαχος, ο γιος του Πόλυβου, γυρνώντας του αποκρίθη:

«Γέροντα, φεύγα, και μαντέματα για τα παιδιά σου κάνε
στο αρχονικό σου, από μελλούμενο κακά να τα γλιτώσεις.
Να ξεδιαλύνω εγώ καλύτερα μπορώ από σένα τούτα:
Στου ήλιου το φως κι αν πηγαινόρχονται πουλιά πολλά, δεν είναι
σημαδιακά, να ξέρεις, όλα τους. Κι αν λες για του Οδυσσέα
τη μοίρα, αλάργα εκείνος χάθηκε. Να 'ταν και συ μαζί του
να 'χες χαθεί, να μην προφήτευσες μπροστά μας τόσα τώρα,
μηδέ να κένταες τον Τηλέμαχο στη βράση του θύμου του,
δώρο στο σπίτι σου απαντέχοντας κανένα μη σου στείλει.
Πάνω σε τούτα κάτι θα 'λεγα, που σίγουρα θα γένει'
έναν πιο νιο σου εσύ, κατέχοντας πολλά και περασμένα,
αν τον πλανεύεις με τα λόγια σου κι ανάβεις το θυμό του,
εκείνος πρώτα θα 'χει βάσανα να σύρει, κι από πάνω
όλοι θα παν χαμένοι οι κόπτοι του για κείνα που παλεύει.
Και σένα, γέροντα, όμως πρόστιμο θα βάλουμε, στα φρένα
πλερώνοντας το να συχύζεσαι' πολύ βαρύ θα σου 'ρθει.
Μπρος σε όλους τώρα στον Τηλέμαχο βουλή θα δώσω απός μου:
Να πει της μάνας του στον κύρη της ξοπίσω να διαγείρει'
κι εκείνοι θα γνοιαστούν το γάμο της, θα φτιάξουν τα προικιά της,
αρίφνητα, στη θυγατέρα τους την ακριβή ως ταιριάζει.
πιο πριν οι Αργίτες δε φαντάζουμαι τα προξενειά να πάψουν,

που σας πειράζουν δε σκιαζόμαστε κανέναν, όπως να 'ναι,
μηδέ τον ίδιο τον Τηλέμαχο, πολυλογάς κι ας είναι!

Κι ουδέ ψηφάμε τα μαντόλογα, που τώρα, γέροντα μου,
μας λες — και δε θα βγούνε' πιότερο την έχτρα μας τρανεύεις.

Κακήν κακώς, χωρίς ξανίμεμα, θα τρώγεται το βιος του,
όσο και κείνη με το γάμο της ανακρατά εδώ πέρα

τους Αχαιούς' κι εμείς προσμένοντας μέρα και νύχτα πάντα
για τις περισσιες της μαλώνουμε τις χάρες, κι ούτε γι' άλλες
γυναίκες πάμε, που θα ταίριαζε να παντρευτεί ο καθείς μας.»

Κι ο γνωστικός γυρνά Τηλέμαχος κι απηλογιά του δίνει:

«Ευρύμαχε και σεις επίλοιποι περίλαμπροι μνηστήρες,
δεν πέφτω πια γι' αυτά στα πόδια σας κι ουδέ τα κουβενιάζω,
απ' τη σπγμή οι θεοί που τ' άκουσαν και τούτοι οι Αργίτες όλοι.
Μόνο καράβι τώρα κι είκοσι συντρόφους δώσετε μου,
για να με παν μακριά αρμενίζοντας και πίσω να με φέρουν
εἴμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἤμαθόεντα

νόστον πειυσόμενος πατρὸς δὴν οἴχομένοιο,

ἦν τίς μοι εἴπησι βροτῶν ἢ ὅσσαν ἀκούσω

ἐκ Διός, ἦ τε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν:

εἰ μὲν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσω,

ἦ τ' ἄν, τρυχόμενός περ, ἔπι τλαίην ἐνιαυτόν:
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσω μηδ' ἔτ' ἐόντος,
νοσθήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
σῆμά τέ οἱ χεύω καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεῖξω
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δώσω.»
τοὶ ὃ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο, τοῖσι δ' ἀνέστη
Μέντωρ, ὃς ῥ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦεν ἐταῖρος,
καὶ οἱ ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον ἅπαντα,
πείθεσθαί τε γέροντι καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν:
ὃ σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν:
«κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅτι κεν εἴπω:
μή τις ἔπι πρόφρων ἀγανὸς καὶ ἦπιος ἔστω
σκηπτοῦχος βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδῶς,
ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς τ' εἴη καὶ αἴσυλα ῥέζοι:
ὡς οὐ τις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο
λαῶν οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἦπιος ἦεν.
ἀλλ' ἦ τοι μνηστῆρας ἀγήνορας οὐ πὶ μεγαίρω
ἔρδειν ἔργα βίαια κακορραφήσι νόοιο:
σφὰς γὰρ παρθέμενοι κεφαλὰς κατέδουσι βιαίως
οἶκον Ὀδυσσῆος, τὸν δ' οὐκέτι φασὶ νέεσθαι.
νῦν δ' ἄλλω δήμῳ νεμεσίζομαι, οἶον ἅπαντες

ἦσθ' ἄνεω, ἀτὰρ οὐ πὶ καθαπτόμενοι ἐπέεσσι
παύρους μνηστήρας καταπαύετε πολλοὶ ἔόντες.»
τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ἠΰδα:
«Μέντορ ἀταρτηρέ, φρένας ἤλεέ, ποῖον ἔειπες
ἡμέας ὄτρυνων καταπαυέμεν. ἀργαλέον δὲ
ἀνδράσι καὶ πλεόνεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιπί.
εἴ περ γὰρ κ' Ὀδυσσεὺς Ἴθακήσιος αὐτὸς ἐπελθὼν
δαινυμένους κατὰ δῶμα ἐὼν μνηστήρας ἀγαυοὺς
ἐξελάσαι μεγάροιο μενοιθήσει' ἐνὶ θυμῷ,
οὐ κέν οἱ κεχάροίτο γυνή, μάλα περ χατέουσα,
ἐλθόντ', ἀλλὰ κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποιοι,
εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο: σὺ δ' οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἀλλ' ἄγε, λαοὶ μὲν σκίδνασθ' ἐπὶ ἔργα ἕκαστος,
τούτῳ δ' ὄτρυνέει Μέντωρ ὁδὸν ἠδ' Ἀλιθέρης,
οἳ τέ οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρῴοι εἰσὶν ἑταῖροι.

ἀλλ' οἶω, καὶ δηθὰ καθήμενος ἀγγελιάων
πεύσεται εἶν' Ἴθάκη, τελέει δ' ὁδὸν οὐ ποτε ταύτην.»
στη Σπάρτη καὶ στην Πύλο λόγιασα να πάω την αμμουδάτη,
να μάθω αν θα διαγεῖρει ο κύρης μου, που τόσα χρόνια λείπει'
μήπως βρεθεί κανένας ἄνθρωπος καὶ ξέρει, για κι ακούσω

λόγο απ' το Δία, που απλώνει το άκουσμα πιο γρήγορα στον κόσμο.

Αν τώρα μάθω για τον κύρη μου πως ζει και θα διαγείρει, θα κάνω υπομονή, κι ας θλίβουμαι, κανένα χρόνο ακόμα.

Όμως αν μάθω πως απόθανε και πια το φως δε βλέπει, τότε στα χώματα διαγέρνοντας της γης της πατρικής μου μνημούρι θα του ασκώσω και πολλές θυσίες, καθώς ταιριάζει, θα του προσφέρω, και τη μάνα μου θα δώσω σε άλλον άντρα.»

Είπε, κι ως κάθισεν, ο Μέντορας, που του άψεγγο Οδυσσέα σύντροφος ήταν συνομήλικος, σηκώθηκε μπροστά τους' εκείνος φεύγοντας το στίπι του του το μπιστεύτηκε όλο, ν' ακούει το γέροντα κι αχάλαστο να του φυλάει το βιος του' και τότε μίλησε καλόγνωμος αναμεσό τους κι είπε:

«Βάλετε αφτί, Θιακοί, στα λόγια μου κι ό,τι σας πω γρικότε' γλυκός αλήθεια και καλόγνωμος να μη βρεθεί πια ρήγας, μηδέ και δίκιος, που στο χέρι του κρατά βασιλοράβδι, μόνο να δείχνει πάντα ανέσπλαχνος κι όλο ανομιές να κάνει, την ώρα που όλοι τον λησμόνησαν απ' το λαό τον θείο τον Οδυσσέα, που όντας αφέντευε, του ήταν γλυκός σαν κύρης. Εμένα δε μου κατοφαίνεται που οι πέρφανοι μνηστήρες άνομα θέλουν οι κακόγνωμοι να κάνουν έργα πάντα'

αυτοί το παίζουν το κεφάλι τους, το σπίτι του Οδυσσέα
μεβιάς χαλνώντας, λογαριάζοντας πως πίσω δε διαγέρνει'
με το λαό τον αποδέλοιπο θυμώνω, που καθόστε
αμίλητοι όλοι και δε στρώνετε στα λόγια αυτούς τους λίγους
μνηστήρες, τόσο πλήθος που 'σαστε, να τους ανακρατήσετε!»
Κι ο Ληόκριτος, ο γιος του Βυήνορα, του απηλογήθη κι είπε:
«Μέντορα ξέφρενε, θεότρελε, πι λόγια αυτά που κρένεις;
πι τους κεντάς να μας κρατήσουνε; σα δύσκολο το βλέπω
με άντρες πολλούς ν' ανοίξεις πόλεμο, για το φαγί σαν είναι.
Ακόμα κι ο Θιακός αν έρχονταν απός του εδώ Οδυσσέας
και τους λαμπρούς μνηστήρες έβρισκε να τρων στο αρχονταρίκι'
κι έπαιρνε απόφαση απ' το σπίτι του μεβιάς να τους πετάξει,
λέω δε θα πρόφταινε η γυναίκα του να τον χαρεί, κι ας του 'χει
λαχτάρα τόση' θα τον έβρισκε σε λίγο αταίριαστος του
χαμός, με πιότερους αν τα 'βαζε. Μα εσύ σωστά δεν τα 'πες!
Σκορπάτε τώρα ο κόσμος κι όλοι σας τρεχάτε στις δουλειές σας'
για το ταξίδι του 'χει ο κύρης του παλιούς αφήσει φίλους,
τον Αλιθέρση και το Μέντορα — να το γνοιαστούν ετούτοι!
Μα ακόμα λέω καιρό θα κάθεται, μαντάτα στην Ιθάκη
να καρτερεί, και πάντα ατέλευτος θα μένει ο μισεμός του!»
ὥς ἄρ' ἐφώνησεν, λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρὴν.

οἱ μὲν ἄρ' ἐσκίδναντο ἐὰ πρὸς δώμαθ' ἕκαστος,
μνηστῆρες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου Ὀδυσῆος.

Τηλέμαχος δ' ἀπάνευθε κιών ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,

χεῖρας νιψάμενος πολιῆς ἀλὸς εὐχετ' Ἀθήνη:

«κλυθὶ μευ, ὃ χθιζὸς θεὸς ἦλυθες ἡμέτερον δῶ

καὶ μ' ἐν νηὶ κέλευσας ἐπ' ἡεροειδέα πόντον

νόστον πευσόμενον πατρὸς δὴν οἴχομένοιο

ἔρχεσθαι: τὰ δὲ πάντα διατρίβουσιν Ἀχαιοί,

μνηστῆρες δὲ μάλιστα κακῶς ὑπερηνορέοντες.»

ὥς ἔφατ' εὐχόμενος, σχεδόθεν δὲ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,

Μέντορι εἰδομένη ἡμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδὴν,

καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα:

«Τηλέμαχ', οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσειαι οὐδ' ἀνοήμων,

εἰ δὴ τοι σοῦ πατρὸς ἐνέστακται μένος ἠύ,

οἷος κείνος ἔην τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε:

οὐ τοι ἔπειθ' ἀλίη ὁδὸς ἔσσειται οὐδ' ἀτέλεστος.

εἰ δ' οὐ κείνου γ' ἐσσὶ γόνος καὶ Πηνελοπείης,

οὐ σέ γ' ἔπειτα ἔολπα τελευτήσειν, ἃ μενοινᾷς.

παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται,

οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δὲ τε πατρὸς ἀρείους.

ἀλλ' ἐπεὶ οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσειαι οὐδ' ἀνοήμων,
οὐδέ σε πάγχυ γε μήπις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν,
ἐλπωρή τοι ἔπειτα τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
τῷ νῦν μνηστήρων μὲν ἕα βουλήν τε νόον τε
ἀφραδέων, ἐπεὶ οὐ πὶ νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι:
οὐδέ πὶ ἴσασιν θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν,
ὅς δῆ σφι σχεδὸν ἔσπιν, ἐπ' ἡματι πάντας ὀλέσθαι.
σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται ἦν σὺ μενοιναῖς:
τοῖος γάρ τοι ἐταῖρος ἐγὼ πατρῴος εἰμι,
ὅς τοι νῆα θοὴν στελέω καὶ ἄμ' ἔψομαι αὐτός.
ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δῶματ' ἰὼν μνηστήρισιν ὁμίλει,
ὄπλισσόν τ' ἦα καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα,
οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι, καὶ ἄλφιτα, μυελὸν ἀνδρῶν,
δέρμασιν ἐν πυκινόισιν: ἐγὼ δ' ἀνὰ δῆμον ἐταίρους
αἴψ' ἐθελοντῆρας συλλέξομαι. εἰσὶ δὲ νῆες
πολλαὶ ἐν ἀμφιάλω Ἰθάκῃ, νέαι ἠδὲ παλαιαί:
τάων μὲν τοι ἐγὼν ἐπιόψομαι ἢ τις ἀρίστη,
ᾧκα δ' ἐφοπλίσσαντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.»
ὥς φάτ' Ἀθηναίη κούρη Διός: οὐδ' ἄρ' ἔπι δὴν
Τηλέμαχος παρέμιμνεν, ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδὴν.
βῆ δ' ἰέναι πρὸς δῶμα, φίλον τεπημένος ἦτορ,

Ἔτσι τους μίλησε και σχόλασε τη σύναξη με βιάση'
σκόρπισε ο κόσμος ο άλλος, σπίπι του γυρνώντας ο καθένας,
και μοναχά οι μνηστήρες τράβηξαν στου ισόθεου του Οδυσσέα.
Μάκρυνε ωστόσο κι ο Τηλέμαχος, κι ως ήρθε στο ακρογιάλι,
τα χέρια του ένιψε στη θάλασσα και στην Παλλάδα εύκήθη:
«Άκου με εσύ ο θεός, που φτάνοντας εφές στο αρχονικό μας
να μπω με το καράβι μ' έσπρωξες στο ανταριασμένο κύμα,
να πάω να μάθω για τον κύρη μου, που τόσα χρόνια λείπει,
αν θα διαγείρει' μα ό,τι πρόσταξες το σταματούν οι Αργίτες,
και πιο πολύ οι μνηστήρες οι άνομοι στην τόση αδιαντροπιά
τους.»

Με τέτοια λόγια δέουνταν τρέχοντας ήρθε η Αθηνά κοντά του,
το διώμα παίρνοντας του Μέντορα, κορμί μαζί και λάλο,
και κρίζοντας τον ανεμάρπαστα του συντυχαίνει λόγια:

«Εδώ κι ομπρός ανάξιος κι άμυαλος, Τηλέμαχε, δε θα 'σαι,
φτάνει μονάχα του πατέρα σου να κλείνεις το κουράγιο,
που ήταν παράξιος λόγια κι έργα του να τα τελεύει πλέρια.
Άν έτσι, η στράτα σου ανωφέλευτη κι ατέλευτη δε θα 'βγει.
Μα αν από τούτον δε γεννήθηκες κι από την Πηνελόπη,

να καταφέρεις δε φαντάζομαι τα μελετάς στο νου σου.

Μετριούνται τα παιδιά στα δάχτυλα που μοιάζουν του κυρού τους,

λίγα καλύτερα, τα πιότερα χειρότερα απ' τον κύρη.

Ωστόσο, μια κι ανάξιος κι άμυαλος εδώ κι ομπρός δε θα 'σαι

και μήτε κι η εξυπνάδα σου 'λειψε καθόλου του Οδυσσέα,

σου μένει ελπίδα ό,τι λογάριασες να βγάλεις ως την άκρη.

Γι' αυτό οι μνηστήρες πια μη γνοιάζεσαι τι λεν και τι λογιάζουν,

οί άνεμυαλοι, που νου δεν έχουνε κι ουδέ ψηφούν το δίκιο'

κι ουδέ που άνανογιούνται θάνατο, το μαύρο που σιμώνει

γραφτό τους, να πεθάνουν όλοι τους σε μιαν ημέρα μέσα.

Και το ταξίδι τώρα που 'βαλες στα φρένα δε θ' αργήσει'

τι φίλος γονικός και σύντροφος σου στέκω πάντα τέτοιος,

που πλοίο θα σου αρματώσω γρήγορο και θα 'ρθω ανάμα ατός

μου.

Όμως εσύ στο στίπι πήγαινε και σμίγε τους μνηστήρες,

κι ετοίμασε θροφές και κλείσε τις μες σε δοχεία, και βάλε

κρασί σε στάμνες, και κριθάλευρο, μεδούλι των ανθρώπων,

σε σάκους μέσα' εγώ στο κάστρο μας να σου μαζέψω τρέχω

γοργά θεληματάρους συντρόφους' κι ουδέ από την Ιθάκη

μας λείπουν λέω τη θαλασσόζωση — παλιά, καινούργια —

πλήθος

καράβια' απ' όλα το καλύτερο θα σου διαλέξω, κι έτσι,
σαν το αρματώσουμε, στις θάλασσας τα πλάτη θ' ανοιχτούμε.»

Είπε η Αθηνά, κι ως ο Τηλέμαχος τη θεία φωνή νογήθη,
πολληώρα στο γιαλό δεν έμεινε' χωρίς καιρό να χάσει,
πήρε το δρόμο για το σπίπι του με πικραμένα σπλάχνα'
εΐρε δ' ἄρα μνηστήρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν,
αἴγας ἀνιεμένους σιάλους θ' εϋοντας ἐν αὐλῃ.

Ἄνινοος δ' ἰθὺς γελάσας κίε Τηλεμάχοιο,
ἐν τ' ἄρα οἱ φύ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε:
«Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, μή τί τοι ἄλλο
ἐν σπήθεσσι κακὸν μελέτω ἔργον τε ἔπος τε,
ἀλλὰ μοι ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν, ὡς τὸ πάρος περ.
ταῦτα δέ τοι μάλα πάντα τελευτήσουσιν Ἀχαιοί,
νῆα καὶ ἐξαίτους ἐρέτας, ἵνα θᾶσσον ἴκηαι
ἐς Πύλον ἠγαθήην μετ' ἀγαυοῦ πατρὸς ἀκουήν.»

τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα:
«Ἄνινο', οὐ πῶς ἔστιν ὑπερφιάλοισι μεθ' ὑμῖν
δαίνυσθαί τ' ἀκέοντα καὶ εὐφραίνεσθαι ἔκηνον.
ἦ οὐχ ἄλις ὡς τὸ πάροιθεν ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
κῆματ' ἐμά, μνηστήρες, ἐγὼ δ' ἐπι νήπιος ἦα;
νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ καὶ ἄλλων μῦθον ἀκούων

πυνθάνομαι, καὶ δὴ μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμός,
πειρήσω, ὡς κ' ὕμμι κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω,
ἢε Πύλονδ' ἐλθῶν, ἢ αὐτοῦ τῶδ' ἐνὶ δήμῳ.
εἶμι μὲν, οὐδ' ἀλίη ὁδὸς ἔσσεται ἦν ἀγορεύω,
ἔμπορος: οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος οὐδ' ἐρετᾶων
γίγνομαι: ὡς νύ που ὕμμιν εἴσατο κέρδιον εἶναι.»
ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσατ' Ἄνιπνόιο
ῥεῖα: μνηστῆρες δὲ δόμον κάτα δαῖτα πένοντο.
οἱ δ' ἐπελώβευον καὶ ἐκερτόμεον ἐπέεσσιν.
ᾧδε δὲ πῖς εἶπεσκε νέων ὑπερηγορέοντων:
«ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει.
ἦ πινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἡμαθόεντος
ἦ ὅ γε καὶ Σπάρτηθεν, ἐπεὶ νύ περ ἴεται αἰνῶς:
ἢε καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει, πείραν ἄρουραν,
ἐλθεῖν, ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνεῖκη,
ἐν δὲ βάλῃ κρητῆρι καὶ ἡμέας πάντας ὀλέσσει.»
ἄλλος δ' αὖτ' εἶπεσκε νέων ὑπερηγορέοντων:
«τίς δ' οἶδ', εἴ κε καὶ αὐτὸς ἰὼν κοίλης ἐπὶ νηὸς
πῆλε φίλων ἀπόληται ἀλώμενος ὡς περ Ὀδυσσεύς;
οὔτω κεν καὶ μᾶλλον ὀφέλλειεν πόνον ἄμμιν:

κρήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα, οἰκία δ' αὔτε
τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν ἢδ' ὅς τις ὀπυῖοι.»
ὥς φάν, ὃ δ' ὑπόροφον θάλαμον κατεβήσετο πατρὸς
εὐρύν, ὄθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο
ἐσθῆς τ' ἐν χηλοῖσιν ἄλις τ' ἐυῶδες ἔλαιον:
ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἠδυπτότιο
καὶ μες στο αρχοντικὸ του ἀντάμωσε τους πέρφανους μνηστήρες
να γδέρνουν γίδες στον αὐλόγυρο, να καψαλίζουν χοίρους.
Κι ὡς εἶδε ὁ Ἀντίνοος τὸν Τηλέμαχο, τα γέλια βάζει, κι ἦρθε
γραμμὴ μπροστά του καὶ του μίλησε τὸ χέρι σφίγγοντας του:
«Τηλέμαχε γλωσσά κι ἀπόκοτε, μη συλλογάσαι τώρα
πια ἄλλο κακὸ βαθιά στα φρένα σου, μήτε ἔργο μήτε λόγο'
τὴ χάρη κάνε μου κι ὡς ἄλλοτε μονάχα τρώγε, πίνε'
κι οἱ Ἀργίτες ὅλα αὐτὰ που γύρεψες — καράβι, λαμνοκόππους
ξεδιαλεχτούς — θα σ'τα τελέψουνε, κι ἔτσι γοργά θα φτάσεις
σπὴν ἁγία Πύλο, γιὰ τὸν κύρη σου τὸν ξακουστό νὰ μάθεις.»
Κι ὁ γνωστικὸς γυρνᾶει Τηλέμαχος κι ἀπηλογιὰ του δίνει:
«Ἀντίνοε, τὸ που λες δε γίνεται, με σας τοὺς φαντασμένους
νὰ κάθουμαι νὰ τρώγω ἀμίλητος καὶ νὰ ξεδίνω ἀνέγνοιος.
Δε φτάνει που οἱ μνηστήρες φάγατε πλήθια ἀγαθὰ ἀπ' τὸ βίος
μου

στα χρόνια μέσα που ήμουν άμυαλο, μικρό παιδάκι ακόμα;
Τώρα που τράνεψα κι ακούγοντας των άλλων τις κουβέντες
καταλαβαίνω και στα στήθη μου τρανεύει το κουράγιο,
θα κάμω ό,τι μπορώ στου θανάτου τις Λάμιες να σας ρίξω,
στην Πύλο ως θα'μαι για και φτάνοντας ξανά στη χώρα ετούτη.
θα φύγω — η στράτα που αποφάσισα θα γένει δίχως άλλο —
σαν ταξιδιώτης' δεν αξιώθηκα δικούς μου λαμνοκόπτους
και πλοίο μαθές' αυτό λογιάζετε πως σας συφέρνει κάλλιο.»

Είπε, κι αδιάφορα αποτράβηξε το χέρι του απ' το χέρι
του Ανίνοου' κι οι μνησπήρες σύνταζαν στο στίπι τα τραπέζια
και λόγια αγγιχτικά του πέταγαν και τον αναγελούσαν
κι έτσι φώναζαν απ' τους νιούτσικους τους φαντασμένους
κάποιοι:

«Το χαλασμό μας ο Τηλέμαχος συγκλώθει, κι απ' την Πύλο
την αμμουδάπη παραστάτορες να φέρει λογαριάζει
για κι απ' τη Σπάρτη, αλλιώς δε θα 'δειχνε να πάει λαχτάρα τόση.
Μπορεί να θέλει κι ως την Εφύρα την παχιοχωματούσα
να πάει, φαρμακεμένα βότανα να κουβαλήσει εκείθε
και να τα ρίξει στο κρονήρι μας, να μη γλιτώσει ουτ' ένας!»

Κι έλεγαν άλλοι από τους νιούτσικους τους φαντασμένους τέτοια:
«Κι αυτός ποιος ξέρει αν στο ταξίδι του, δεν παραδείρει κι' έβρει

αλάργα απ' τους δικούς του θάνατο, καθώς τον Οδυσσέα —
για να πληθύνουν έτσι οι κόπτοι μας' τι όλο το βιος του τότε
θα το μοιράζαμε' θα δίναμε στη μάνα του μονάχα
και σ' όποιον ταίρι θα την έπαιρνε το σπίτι να κάθονται.»
Λέγαν, μα αυτός στο αψηλοτάβανο του κύρη του κελάρι
κατέβη το φαρδύ, κεί που 'κρυβε χρυσάφι στοιβαγμένο
και λάδι ευωδιαστό και χάλκωμα, και ρούχα στις κασέλες'
κι ήταν πιθάρια για γλυκόπιοτο, πάλω κρασί, στημένα
έστασαν, ἄκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες,
ἐξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες, εἴ ποτ' Ὀδυσσεὺς
οἴκαδε νοστήσειε καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας.
κληισταὶ δ' ἔπεσαν σανίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι,

δικλίδες: ἐν δὲ γυνὴ ταμὴν νύκτας τε καὶ ἦμαρ
ἔσχ', ἢ πάντ' ἐφύλασσε νόου πολυιδρείησιν,
Εὐρύκλει', ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο.

τὴν τότε Τηλέμαχος προσέφη θαλαμόνδε καλέσσας:
«μαῖ', ἄγε δὴ μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσονς
ἡδύν, ὅπς μετὰ τὸν λαρώτατος ὄν σὺ φυλάσσεις
κεῖνον οἰομένη τὸν κάμμορον, εἴ ποθεν ἔλθοι
διογενὴς Ὀδυσσεὺς θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας.

δώδεκα δ' ἔμπλησον καὶ πώμασιν ἄρσον ἅπαντας.

ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦον εὐρραφέεσσι δοροῖσιν:

εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς.

αὐτῇ δ' οἴη ἴσθι: τὰ δ' ἀθρόα πάντα τετύχθω:

ἐσπέριος γὰρ ἐγὼν αἰρήσομαι, ὀππότε κεν δὴ

μήτηρ εἰς ὑπερῶ' ἀναβῆ κοίτου τε μέδεται.

εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἡμαθόεντα

νόστον πευσόμενος πατρὸς φίλου, ἦν που ἀκούσω.»

ὥς φάτο, κώκυσεν δὲ φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,

καὶ ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα:

«τίπτε δέ τοι, φίλε τέκνον, ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα

ἔπλετο; πῆ δ' ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπὶ γαῖαν

μοῦνος ἐὼν ἀγαπητός; ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης

διογενῆς Ὀδυσσεὺς ἀλλογνώτῳ ἐνὶ δήμῳ.

οἱ δέ τοι αὐτίκ' ἰόντι κακὰ φράσσονται ὀπίσσω,

ὥς κε δόλῳ φθίης, τάδε δ' αὐτοὶ πάντα δάσσονται.

ἀλλὰ μὲν' αὔθ' ἐπὶ σοῖσι καθήμενος: οὐδέ τί σε χρὴ

πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν οὐδ'

ἀλάλησθαι.»

πὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἤυδα:

«θάρσει, μαῖ', ἐπεὶ οὐ τοι ἄνευ θεοῦ ἦδε γε βουλή.

ἀλλ' ὄμοσον μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε μυθήσασθαι,
πρίν γ' ὄτ' ἂν ἐνδεκάτῃ τε δωδεκάτῃ τε γένηται,
ἢ αὐτὴν ποθέσαι καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι,
ὥς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χροὰ καλὸν ἰάπτῃ.»

ὥς ἄρ' ἔφη, γρη῏ς δὲ θεῶν μέγαν ὄρκον ἀπώμνυ.
αὐτὰρ ἔπειτ' ῥ' ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὄρκον,
αὐτίκ' ἔπειτ' αἰοῖνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσεν,
ἐν δὲ οἱ ἄλφιτα χεῦεν εὐρραφέεσσι δοροῖσι.

Τηλέμαχος δ' ἐς δώματ' ἰὼν μνηστήρσιν ὁμίλει.
ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη.

Τηλεμάχῳ ἐικυῖα κατὰ πτόλιν ὤχετο πάντη,
καί ῥα ἐκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον,
γραμμῆ, γεμάτα ἀνεροκόπητο, θεϊκό πιοτό, στον τοίχο
δίπλα ἀναγέρνοντας, ἀν γύριζε στο σπῖπι του ο Οδυσσεάς
μετά ἀπό τόσα πάθη κάποτε. Μια πόρτα το κελάρι
σφαλοῦσε με διπλά πορτόφυλλα, καλαρμοσμένη, στεριά'
καὶ μια κελάρισσα νυχτόημερα βρισκόταν ἐκεῖ μέσα
καὶ φύλαε' το μυαλό της ἐκοβε καλά μαθές — ἡ Ευρύκλεια,
που ἦταν ἀγγόνα του Πεισήνορα καὶ του Ὠπα κόρη' τούτη
τότε ο Τηλέμαχος φωνάζοντας της εἶπε στο κελάρι:
«Νένα, πῆς στάμνες, ἐλα, γέμισε κρασί γλυκό, καὶ να 'ναι

απ' τα κρασιά μας το καλύτερο, μετά απ' αυτό που κρύβεις
για το θεϊκό Οδυσσέα, τον άμοιρο, με την ελπίδα πάντα
πως θα 'ρθει κάπουθε ξεφεύγοντας τις Λάμιες του θανάτου.
Να μου γεμίσεις στάμνες δώδεκα, να τις βουλώσεις όλες,
και σε δερμάτια κριθαράλευρο καλοραμμένα βάλε'
είκοσι μόδια να 'ναι θα 'θελα καλαεσμένο αλεύρι'
κι όλα σε μια γωνιά συμμάζω τα, και μόνο εσύ να ξέρεις'
και θά'ρθω ατός μου με το σούρουπο να τα σηκώσω, τότε
που θ' ανεβεί στο ανώγι η μάνα μου, να θυμηθεί του γύπνου.
Στη Σπάρτη και στην Πύλο ελόγιασα να πάω την αμμουδάτη,
Αν κάπου ακούσω για τον κύρη μου, το πότε θα διαγείρει.»
Είπε κι ευτύς η Ευρύκλεια η βάγια του το μοιρολόι κινούσε,
και μες στα κλάματα ανεμάρπαστα του συντυχαίνει λόγια:
«Ο λογισμός αυτός πως πέρασε, παιδί μου, απ' το μυαλό σου;
Στης γης τα μάκρη πως στοχάζεσαι να φύγεις τώρα, που 'σαι
αγαπημένος και μονάκριβος; Εκείνος, ο Οδυσσέας
ο αρχοντογέννητος, πια χάθηκε σε αλλόξενους ανθρώπους!
Μα τούτοι, ευτύς ως δουν πως έφυγες, κακά στο νου θα βάλουν,
για να χαθείς με δόλο, κι έπειτα το βιος σου θα μοιράσουν.
Μείνε λοιπόν εδώ, τα πλούτη σου να χαίρεσαι' ποιος λόγος
να τυρανιέσαι παραδέρνοντας μες στ' άκαρπα πελάγη;»

Κι ο γνωστικός γυρνάει Τηλέμαχος κι απηλογιά της δίνει:
«Νένα, κουράγιο! και δεν έγινε χωρίς θεός να θέλει
ο λογισμός αυτός' μα ορκίσου μου πως λόγο δε θα κάνεις
στη μάνα μου, πριν μέρες έντεκα καν δώδεκα περάσουν,
ξον αν το μάθει πως εμίσεψα και με γυρέψει ατή της'
δε θέλω τ' όμορφό της πρόσωπο με θρήνους ν' αφανίζει.»
Αυτά είπε, κι άμωσε η γερόντισσα τον όρκο το μεγάλο
στους αναιώνιους' κι όπως άμωσε και τέλεψε τον όρκο,
χωρίς καιρό να χάσει του 'βαλε κρασί στις στάμνες μέσα,
και κριθαράλευρο σε δέρματα καλοραμμένα βάνει.
Κινούσε ωστόσο κι ο Τηλέμαχος να σμίξει τους μνηστήρες.
Τότε η Αθηνά, η θεά η γλαυκόματη, στοχάστηκε άλλα πάλε'
πήρε την όψη του Τηλέμαχου και κίνησε να τρέχει,
κι όσους στο κάστρο μέσα αντάμωνα τους έσπρωχνε έναν έναν,
έσπερίους δ' έπί νῆα θοήν άγέρεσθαι άνώγει.
ή δ' αύτε Φρονίοιο Νοήμονα φαίδιμον υιόν
ήτεε νῆα θοήν: ό δέ οί πρόφρων υπέδεκτο.
δύσετό τ' ήλιος σκιάωντό τε πᾶσαι άγυιαί,
και τότε νῆα θοήν ᾄλαδ' εΐρουσε, πάντα δ' έν αύτῆ
όπλ' έπίθει, τά τε νῆες έύσσελμοι φορέουσι.
σῆσε δ' έπ' έσχαπῆ λιμένος, περι δ' έσθλοί έταΐροι

ἄθροοι ἠγερέθοντο: θεὰ δ' ὤτρυνεν ἕκαστον.
ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη.
βῆ ἵεναι πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο:
ἔνθα μνησπῆρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευε,
πλάζε δὲ πίνοντας, χειρῶν δ' ἐκβαλλε κύπελλα.
οἱ δ' εὐδειν ὤρνυντο κατὰ πτόλιν, οὐδ' ἄρ' ἔπι δὴν
ἦατ', ἐπεὶ σφισιν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν.
αὐτὰρ Τηλέμαχον προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη
ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων ἐὺ ναιεταόντων,
Μέντορι εἶδομένη ἡμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδὴν:
«Τηλέμαχ', ἦδη μὲν τοι ἐυκνήμιδες ἑταῖροι
ἦατ' ἐπήρετμοι πῆν σὴν ποτιδέγμενοι ὄρμῆν:
ἀλλ' ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίβωμεν ὁδοῖο.»
ὥς ἄρα φωνήσασ' ἠγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως: ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἵχνια βαῖνε θεοῖο.
αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ θινὶ κάρη κομόωντας ἑταίρους.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἴς Τηλεμάχοιο:
«δεῦτε, φίλοι, ἦια φερώμεθα: πάντα γὰρ ἦδη
ἄθρο' ἐνὶ μεγάρῳ. μήτηρ δ' ἐμὴ οὐ πὶ πέπτυσται,
οὐδ' ἄλλαι δμωαί, μία δ' οἴη μῦθον ἄκουσεν.»

ὥς ἄρα φωνήσας ἠγήσατο, τοὶ δ' ἄμ' ἔποντο.
οἱ δ' ἄρα πάντα φέροντες εὐσσέλμῳ ἐπὶ νηὶ
κάθεσαν, ὡς ἐκέλευσεν Ὀδυσσεύς φίλος υἱός.
ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν', ἦρχε δ' Ἀθήνη,
νηὶ δ' ἐνὶ πρυμνῇ κατ' ἄρ' ἔζετο: ἄγχι δ' ἄρ' αὐτῆς
ἔζετο Τηλέμαχος. τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν,
ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῖσι καθίζον.
τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἴει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ἄκρα ἢ Ζέφυρον, κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Τηλέμαχος δ' ἐτάροισιν ἐποτρύννας ἐκέλευσεν
ὄπλων ἄπτεσθαι: τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν.
ἰστὸν δ' εἰλάπινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
σπῆσαν ἀείραντες, κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν,
ἔλκον δ' ἰστία λευκὰ εὐστρέπτοισι βοεῦσιν.
ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἰστίον, ἀμφὶ δὲ κύμα
στεῖρη πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε νηὸς ἰούσης:
βραδιάζοντας στο γοργοτάξιδο να μαζωχτοῦν καράβι.
Κι απ' το Νοήμονα, τον ἔμνοστο του Φρόνιου γιο, ζητούσε
γοργό καράβι, κι ολοπρόθυμα τῆς το 'ταξεν εκείνος.
Κι ως πήρε ο γήλιος και βασίλευσε κι ισκιώσαν ὅλοι οἱ δρόμοι,
το πλοῖο το γρήγορο στη θάλασσα τραβώντας το αρματώνει

με όσα τα πλοία τα καλοκούβερτα για ν' αρμενίσουν θέλουν
μετά το δένει στο ακρολίμανο' κι οι αρχοντικοί συντρόφοι
σε λίγο εκεί μονοσυνάχηκαν απ' τη θεά σπρωγμένοι.

Τότε η Αθηνά, η θεά η γλαυκόματη, στοχάστηκε άλλα πάλε'
γοργά για το παλάπι εκίνησε του θεϊκού Οδυσσέα
και τους μνηστήρες, καθώς έπιναν, πλανεύει χύνοντας τους
ύπνο γλυκό, κι από τα χέρια τους οι κούπες χάμω έπεσαν.

Κι αυτοί πολλήώρα δεν εκάθισαν να κοιμηθούν κινούσαν στο
κάστρο

εδώ κι εκεί' τους έκλεινε μαθές τα μάπα ο γύπνος.

Αμέσως η Αθηνά η γλαυκόματη την όψη και το λάλο
πήρε του Μέντορα, και φώναξεν απ' το καλοχτισμένο
το αρχοντικό να βγει ο Τηλέμαχος, κι αυτά τα λόγια του 'πε:

«Κιόλα οι σύντροφοί σου, Τηλέμαχε, κάθονται στα κουπιά τους
κι ώρα την ώρα το ξεκίνημα προσμένουν το δικό σου.

Πάμε λοιπόν, απ' το ταξίδι μας να μη χασομερούμε.»

Έτσι η Αθηνά Παλλάδα emίλησε και μπήκε ομπρός στο δρόμο
γοργά, κι αυτός ξοπίσω ακλούθηξε των θείων ποδιών τ' αχνάρια.

Κι αφού κατέβηκαν στη θάλασσα και στο καράβι, βρήκαν
στο ακρόγιαλο τους μακρομάλληδες να καρτερούν συντρόφους.

Και τότε ο αντρόκαρδος Τηλέμαχος τους μίλησε έτσι κι είπε:

«Συντρόφοι, ομπρός, να κουβαλήσουμε τις ζωθοφές' στο σπίτι
όλες είναι έτοιμες' δεν το 'μαθε μηδέ κι η μάνα μου η ίδια,
κι από τις δούλες μια είναι που άκουσε το λόγο αυτό μονάχα.»
Ως είπε τούτα, ομπρός ετράβηξε, κι οι επίλοιποι ακλουθούσαν
κι όλα μετά στο καλοκούβεργο καράβι κουβαλώντας
τ' απίθωσαν, ο γιος ως πρόσταζε του αντρόκαρδου Οδυσσέα.
Κι ανέβη στο άρμενο ο Τηλέμαχος την Αθηνά ακλουθώντας'
στου πλοίου την πρύμνη εκείνη εκάθισε, κι ως κάθισε κοντά της
κι ο θεός Τηλέμαχος, οι σύντροφοι ξελύσαν τις πρυμάτσες.
Μετά κι εκείνοι απάνω πήδησαν και στα ζυγά κάθισαν
και πρίμο αγέρα η γαλανόματη τους έστελνε Παλλάδα,
πονέντε δυνατό, στο πέλαγο που αχούσε το κρασάτο.
Τότε ο Τηλέμαχος τους συντρόφους φωνάζοντας προστάζει
τα σύνεργα να πιάσουν, κι άκουσαν τους ορισμούς του εκείνοι'
το ελάπινο κατάρπι εσύλωσαν, στο τρύπιο μεσοδόκι
ορθό περνώντας το, κι ως το 'δεσαν με τα σκοινιά στην πλώρη,
το άσπρο πανί με τα καλόστριφτα λουριά ψηλά εσηκώσαν.
Κι ο αγέρας το πανί τους φούσκωνε, και στην καρένα γύρα
του πλοίου που επέτα αλικοπόρφυρο το κύμα βαριαχούσε'
ή δ' ἔθειεν κατὰ κύμα διαπρήσσουσα κέλευθον.

δησάμενοι δ' ἄρα ὄπλα θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν
σπήσαντο κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο,
λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖς αἰειγενέτησιν,
ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Διὸς γλαυκῶπιδι κούρη.
παννυχίη μὲν ῥ' ἦ γε καὶ ἠῶ πεῖρε κέλευθον.

Κι ὡς δέσαν τα πανιά στο γρήγορο, το μελανό καράβι,
πήραν κροντήρια τότε κι έστησαν, κρασί ξεχειλισμένα,
και χύναν στάλες στους αθάνατους θεούς, τους αναιώνιους,
και πάνω απ' όλους στη γλαυκόματη του Δία τη θυγατέρα.
Κι ὅλη τη νύχτα και τ' αχάραγα δρομούσε το καράβι.

HUMANISMO
QUE TRANSFORMA